

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ภาคเกษตรกรรมเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นภาคเศรษฐกิจที่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศยึดเป็นอาชีพหลักในการผลิตและสร้างรายได้ (คูตาราง 1 และคูตาราง 2) แต่ในปัจจุบัน โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภาคเกษตรกรรมได้เปลี่ยนแปลงจากการผลิตเพื่อการบริโภคมาเป็นการผลิตเพื่อการค้าภายในประเทศและต่างประเทศมากขึ้น ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง (คูตาราง 3) ขณะที่ภาคเกษตรกรรมซึ่งเคยเป็นภาคเศรษฐกิจหลักกลับมีบทบาทและความสำคัญลดลง แม้ว่าแนวโน้มการเจริญเติบโตของภาคเกษตรกรรมจะมีบทบาทลดลง แต่พื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศยังคงมาจากภาคเกษตรกรรม และสินค้าทางการเกษตรยังคงเป็นปัจจัยการผลิตพื้นฐานที่สำคัญของโรงงานอุตสาหกรรม และเป็นสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค ดังนั้นในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจึงต้องพัฒนาภาคเกษตรกรรมควบคู่ไปด้วย และเนื่องจากเกษตรกรมีฐานะความเป็นอยู่ที่ยากจนและมีภาระหนี้สินจำนวนมาก รายได้จาก การเกษตรอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้ลงทุน

เกษตรกรจึงจำเป็นต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากตลาดการเงินทั้งในและนอกระบบ (คูตาราง 4) เนื่องจากการให้สินเชื่อในภาคเกษตรกรรมและชนบทนั้นมีค่าใช้จ่ายและมีความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนในเชิงธุรกิจสูงกว่าภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ สถาบันการเงินจึงพยายามหลีกเลี่ยงการให้สินเชื่อในภาคเกษตรกรรมมาโดยตลอด ทำให้เกษตรกรขาดเงินทุนที่จะใช้ในการขยายกำลังการผลิต รวมทั้งการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ควบคู่ไปกับการผลิต ดังนั้นสินเชื่อการเกษตรหรือเงินทุนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตที่สำคัญ

ตาราง 1

จำนวนของผู้มีงานทำ จำแนกตามอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2548-2552 (หน่วย: พันคน)

อุตสาหกรรม	2548	2549	2550	2551	2552
ยอดรวม	35,257.2	35,685.5	36,249.5	37,016.6	37,706.3
1. ภาคเกษตรกรรม	13,617.0	14,170.5	14,306.0	14,699.1	14,692.5
1.1 เกษตรกรรม การล่าสัตว์	13,164.6	13,715.8	13,862.4	14,283.3	14,228.3
1.2 การประมง	452.3	454.7	443.6	415.9	464.2
2. นอกภาคเกษตรกรรม	21,640.2	21,515.0	21,943.4	22,317.5	23,013.8
2.1 การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	56.6	57.6	63.1	57.9	51.2
2.2 การผลิต	5,587.9	5,504.1	5,619.2	5,453.3	5,373.9
2.3 การไฟฟ้า ก๊าซ และประปา	106.9	106.5	101.8	106.4	102.2
2.4 การก่อสร้าง	2,129.4	2,150.7	2,148.7	2,214.0	2,303.0
2.5 การขายส่ง การขายปลีก	5,553.3	5,513.6	5,574.4	5,754.3	6,047.6
2.6 โรงแรม และภัตตาคาร	2,348.5	2,274.7	2,343.0	2,384.2	2,592.9
2.7 การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า	1,108.1	1,072.3	1,058.1	1,117.1	1,140.8
2.8 การเป็นตัวแทนทางการเงิน	316.9	340.1	341.9	373.1	375.3
2.9 กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์	647.3	672.4	717.3	731.5	744.1
2.10 การบริหารราชการ	1,109.8	1,156.0	1,251.0	1,299.3	1,348.7
2.11 การศึกษา	1,044.3	1,043.6	1,045.9	1,061.6	1,132.7
2.12 งานด้านสุขภาพ ฯลฯ	601.7	588.8	633.4	681.4	698.9
2.13 กิจกรรมด้านบริการชุมชน	736.9	744.0	750.3	825.6	837.6
2.14 ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	243.4	223.3	233.2	217.7	237.7
2.15 องค์การระหว่างประเทศ	1.5	1.7	2.0	1.2	2.3
2.16 ไม่ทราบ	47.9	65.5	60.3	38.8	25.0

ที่มา. จาก สรุปผลที่สำคัญการสำรวจสภาพการณ์ทำงานของประชากร พ.ศ. 2552

(หน้า 11), โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2553, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

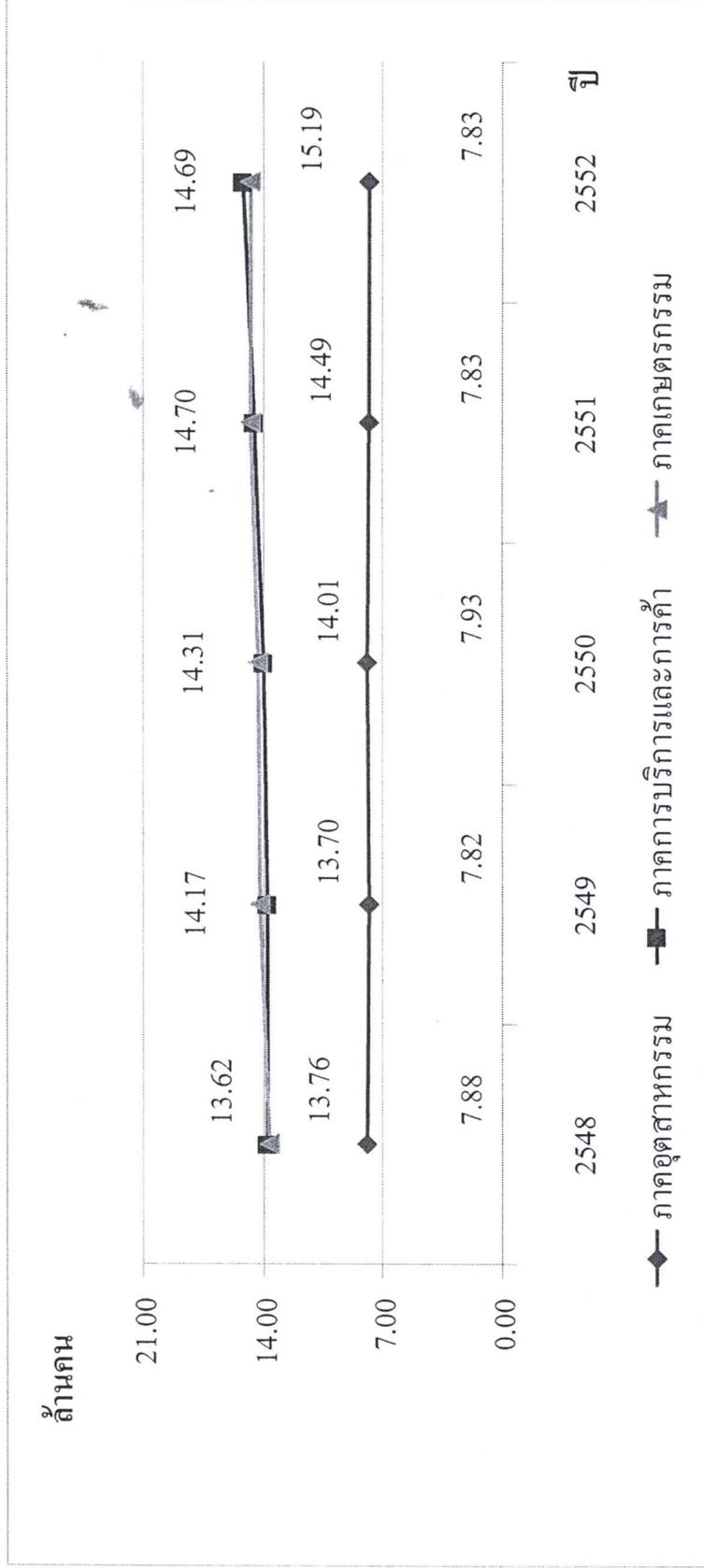
ตาราง 2

ร้อยละของผู้มีงานทำ จำแนกตามอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2548-2552 (หน่วย: ร้อยละ)

อุตสาหกรรม	2548	2549	2550	2551	2552
ยอดรวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1. ภาคเกษตรกรรม	39.3	39.7	39.4	39.7	39.1
1.1 เกษตรกรรม การล่าสัตว์	38.0	38.4	38.2	38.6	37.7
1.2 การประมง	1.2	1.3	1.2	1.1	1.2
2. นอกภาคเกษตรกรรม	60.7	60.3	60.6	60.3	60.9
2.1 การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	0.1	0.2	0.2	0.2	0.1
2.2 การผลิต	15.8	15.4	15.5	14.7	14.3
2.3 การไฟฟ้า ก๊าซ และประปา	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
2.4) การก่อสร้าง	6.0	6.0	5.9	6.0	6.1
2.5 การขายส่ง การขายปลีก	16.0	15.5	15.4	15.5	16.0
2.6 โรงแรม และภัตตาคาร	6.5	6.4	6.5	6.4	6.9
2.7 การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า	3.2	3.0	2.9	3.0	3.0
2.8 การเป็นตัวแทนทางการเงิน	0.9	1.0	0.9	1.0	1.0
2.9 กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์	1.8	1.9	2.0	2.0	2.0
2.10 การบริหารราชการ	2.9	3.2	3.5	3.5	3.6
2.11 การศึกษา	3.0	2.9	2.9	2.9	3.0
2.12 งานด้านสุขภาพ ฯลฯ	1.6	1.7	1.7	1.8	1.9
2.13 กิจกรรมด้านบริการชุมชน	2.1	2.1	2.1	2.2	2.2
2.14 ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6
2.15 องค์การระหว่างประเทศ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2.16 ไม่ทราบ	0.1	0.2	0.2	0.1	0.1

ที่มา. จาก สรุปผลที่สำคัญการสำรวจสภาพการณ์ทำงานของประชากร พ.ศ. 2552

(หน้า 15), โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2553, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ภาพ 1 จำนวนทำงานจำแนกตามภาคทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี พ.ศ. 2548-2552

ที่มา. จาก สรุปลผลที่สำคัญการสำรวจสภาพการณ์ทำงานของประชากร พ.ศ. 2552 (หน้า 101), โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง-
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2553, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 3

ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และรายได้ประชาชาติ ตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต ปี พ.ศ.

2548-2552 (หน่วย: ล้านบาท)

	2548	2549	2550	2551p	2552p
สาขาการผลิต					
ภาคการเกษตร	728,093	844,614	910,125	1,049,743	1,036,586
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	623,738	736,623	812,075	955,710	931,907
การประมง	104,355	107,991	98,050	94,033	104,679
ภาคนอกเกษตร	6,364,800	7,000,325	7,615,072	8,030,723	8,004,965
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	222,617	257,148	278,935	315,273	306,529
การผลิตอุตสาหกรรม	2,461,294	2,748,707	3,037,691	3,163,683	3,087,741
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	220,410	238,889	248,125	262,027	278,108
การก่อสร้าง	214,004	234,458	249,263	259,223	246,076
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	1,042,043	1,116,528	1,206,866	1,288,332	1,272,556
โรงแรมและภัตตาคาร	346,865	386,063	416,758	440,173	439,720
การขายส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	519,623	569,261	626,456	645,300	647,319

ตาราง 3 (ต่อ)

	2548	2549	2550	2551p	2552p
ตัวกลางทางการเงิน	264,896	286,220	308,915	354,619	368,831
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	198,521	208,810	214,925	216,681	215,839
การบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคม	326,051	349,981	374,043	399,094	416,087
การศึกษา	280,978	316,829	360,446	384,444	414,924
การบริการด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	135,224	150,013	163,924	168,839	177,188
การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	123,743	128,680	119,513	123,353	123,912
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	8,531	8,738	9,212	9,682	10,135
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	7,092,893	7,844,939	8,525,197	9,080,466	9,041,551
บวก: ผลตอบแทนปัจจัยการผลิต สุทธิจากต่างประเทศ	-344,014	-316,810	-311,204	-323,601	-352,513
ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ	6,748,879	7,528,129	8,213,993	8,756,865	8,689,038
หัก: ภาษีทางอ้อม หักเงินอุดหนุน	767,913	887,550	892,941	858,051	910,307
สำรองค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวร	927,456	995,880	1,079,373	1,169,742	1,265,666

ตาราง 3 (ต่อ)

	2548	2549	2550	2551p	2552p
รายได้ประชาชาติ	5,053,510	5,644,699	6,241,679	6,729,072	6,513,065
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัว (บาท)	108,955	119,635	129,089	136,585	135,144
ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อคน (บาท)	103,671	114,804	124,377	131,718	129,875
รายได้ประชาชาติต่อหัว (บาท)	77,628	86,081	94,512	101,216	97,351

ที่มา. จาก ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และรายได้ประชาชาติ ตามราคาประจำปี สำนักตามสาขาการผลิต

ปี พ.ศ. 2545-2552, โดย สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554, ค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2554, จาก <http://service.nso.go.th/>

nso/nsopublish/BaseStat/basesstat.html

ตาราง 4

จำนวนผู้ถือครองที่รายงานการมีหนี้สินเพื่อการเกษตร จำแนกตามจำนวนเงินที่ขึ้นหนี้ และแหล่งเงินกู้ ทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2551

(หน่วย: ราย)

แหล่งเงินกู้	จำนวนเงินที่ขึ้นหนี้ (บาท)									
	รวม	ต่ำกว่า 2,001	2,001- 5,000	5,001- 10,000	10,001- 20,000	20,001- 50,000	50,001- 100,000	100,001- 500,000	500,001- 1,000,000	1,000,000 ขึ้นไป
ธนาคารเพื่อการเกษตรและ										
สหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)	2,277,308	3,920	22,549	88,445	236,965	774,437	593,500	524,605	26,102	6,785
ธนาคารอื่น ๆ/สถาบันการเงิน	88,330	1,419	3,792	6,903	13,071	17,244	12,163	22,896	7,168	3,674
สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	506,851	7,428	23,754	47,581	94,356	176,926	93,745	57,592	4,211	1,258
กองทุนหมู่บ้านและชุมชน										∞
เมืองแห่งชาติ	1,812,651	17,201	92,983	432,281	861,602	371,015	32,513	4,665	391	-
หน่วยราชการอื่น ๆ	146,128	8,305	47,997	45,538	20,082	10,609	5,088	5,514	2,195	800
พ่อค้าคนกลาง	61,599	1,822	5,340	8,319	11,588	16,725	8,959	6,420	1,489	937

ตาราง 4

แหล่งเงินทุน	จำนวนเงินที่เป็นหนี้ (บาท)									
	รวม	ต่ำกว่า 2,001	2,001- 5,000	5,001- 10,000	10,001- 20,000	20,001- 50,000	50,001- 100,000	100,001- 500,000	500,001- 1,000,000	1,000,001- 5,000,000
นายทุนเงินกู้	114,841	1,783	7,996	15,781	23,535	31,187	17,094	15,521	1,551	393
ญาติ/เพื่อนบ้าน/บุคคลอื่น	240,178	10,602	26,183	40,708	47,604	66,894	29,886	16,362	1,545	394

หมายเหตุ: ผู้ถือครอง 1 รายอาจรายงานการกู้เงินจากแหล่งเงินกู้มากกว่า 1 แหล่ง

ที่มา. จาก การสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางการเกษตร พ.ศ. 2551, โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2554, ค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2554, จาก http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm

อย่างหนึ่งของภาคเกษตรกรรมนอกเหนือจากที่ดิน แรงงาน และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ที่เกษตรกรจำเป็นต้องใช้ในการประกอบอาชีพ รัฐบาลจึงได้จัดตั้งธนาคารด้วยกฎหมายพิเศษเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้กับเกษตรกร คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลเมื่อปี พ.ศ. 2509 เป็นสถาบันการเงินระดับชาติ มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงการคลัง เป็นสถาบันการเงินเพื่อพัฒนาชนบท ที่มีบทบาทเป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลในการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร รวมทั้งให้บริการรับฝากเงินและให้บริการธุรกรรมทางการเงินเช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป เพื่อส่งเสริมอาชีพหรือการดำเนินงานแก่เกษตรกรและสถาบันการเกษตรซึ่งได้แก่สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรได้โดยทั่วถึง เป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรของประเทศให้ได้ผลอย่างจริงจัง ช่วยให้เกษตรกรสามารถเพิ่มการผลิตและรายได้ทำให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเป็นตัวจักรสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรยังสามารถให้สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีกด้วย (นอกภาคการเกษตร) ได้แก่ สินเชื่ออุตสาหกรรม สินเชื่อพาณิชย์กรรม สินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และสินเชื่อเพื่อการศึกษา เป็นต้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2550, หน้า 70) การให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรถูกควบคุมจากรัฐบาลในด้านการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจึงต่ำกว่าต้นทุนส่วนเพิ่มของเงินทุน (marginal cost of fund) ทำให้เกษตรกรมีอุปสงค์ส่วนเกินต่อเงินกู้ นอกจากนี้หน้าที่หลักของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่มีหน้าที่ให้สินเชื่อด้านการเกษตรแก่เกษตรกรแล้ว ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำเป็นต้องมีการดำเนินงานเพื่อให้ธนาคารสามารถอยู่รอดได้ ถึงแม้ว่าจะเป็นสถาบันการเงินที่จัดตั้งโดยภาครัฐและมีกฎหมายพิเศษรองรับ แต่ในภาพรวมนั้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรก็มีหน้าที่เป็นสื่อกลางทางการเงินเหมือนกับสถาบันทางการเงินอื่น ๆ ซึ่งมีการกิจและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

ดังนั้นรายได้รวมจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินงานของธุรกิจธนาคาร เนื่องจากรายได้เป็นปัจจัยที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อกำไรสุทธิของธนาคาร ซึ่งกำไรสุทธิจะมีผลต่อความมั่นคงของธนาคาร เป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นได้ชัดเจนว่าองค์กรธุรกิจจะดำเนินงานไปยังทิศทางใด ควรจะประกอบกิจการขยายงานต่อไป หรือคงประกอบกิจการอยู่ในระดับเดิม หรือลดขนาดของการประกอบกิจการลง หรือควบรวมกิจการเพื่อการได้เปรียบในการแข่งขัน หรือล้มเลิกการประกอบกิจการไป โดยทั่วไปองค์กรธุรกิจแต่ละแห่งก็มีเป้าหมายที่แตกต่างกันแต่ก็ต้องสามารถอยู่รอดได้ในระยะยาว ซึ่งโดยรวมแล้วผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีแนวโน้มรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ส่วนใหญ่มาจากรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล (ดูตาราง 5) และจากผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่า ถ้ารายได้รวมมากขึ้นจะมีผลทำให้กำไรสุทธิเพิ่มมากขึ้นด้วย (ดูตาราง 6) แม้ว่าผลกำไรของธนาคารมิได้ขึ้นอยู่กับรายได้เพียงอย่างเดียว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ เข้ามามีผลด้วย แต่รายได้รวมของธนาคารก็เป็นปัจจัยที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อกำไรสุทธิของธนาคาร ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงของธนาคาร

จากเหตุผลดังกล่าวจึงน่าสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายได้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข และวางแผนการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้มีประสิทธิภาพ และสามารถเป็นธนาคารที่มีความมั่นคงต่อไป

ตาราง 5

รายได้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปีบัญชี 2548-2552

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	ปีบัญชี				
	2548	2549	2550	2551	2552
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล	29,257	38,013	42,018	43,439	41,893
รายได้ที่มีไขดอกเบี้ย	1,648	2,117	1,784	2,380	5,324
รายได้รวม	30,905	40,130	43,802	45,819	47,217

ที่มา. จาก รายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน รอบปีบัญชี 1 เมษายน 2548-31 มีนาคม 2552 (หน้า 24), โดย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ค, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ตาราง 6

รายได้รวมและกำไรสุทธิของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปีบัญชี

2548-2552

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	ปีบัญชี				
	2548	2549	2550	2551	2552
รายได้รวม	30,905	40,130	43,802	45,819	47,217
กำไรสุทธิ	1,765	2,918	5,586	6,008	7,822

ที่มา. จาก รายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน รอบปีบัญชี 1 เมษายน 2548-31 มีนาคม 2552 (หน้า 24), โดย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ค, กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายได้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาปัจจัยกำหนดรายได้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรทุกสาขาของประเทศไทยจะใช้ข้อมูลรายปีในช่วงระหว่างปีบัญชี 2537-2552

สมมติฐานของการศึกษา

ปริมาณสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (LO) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เกษตรกรลูกค้าที่มีประวัติการชำระหนี้ได้ครบถ้วนถูกต้องตามกำหนด ไม่มีหนี้ค้างชำระติดต่อกัน 4 ปี (MRR) และจำนวนเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (FAFI) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

หนี้สงสัยจะสูญ (NPL) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับรายได้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

วิธีการศึกษา

แหล่งที่มาของข้อมูล

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ประเภทอนุกรมเวลา (time series data) รายปีระหว่างปีบัญชี 2537-2552 ซึ่งข้อมูลทั้งหมดได้จากการเก็บรวบรวมค้นคว้าจากรายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุนของธนาคารเพื่อการเกษตรและ-

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	
ห้องสมุดงานวิจัย	
วันที่.....	05 ต.ค. 2555
เลขทะเบียน.....	249084
เลขเรียกหนังสือ.....	

สหกรณ์การเกษตร วารสาร งานวิจัย สิ่งพิมพ์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรหรือบทความที่เกี่ยวข้องตลอดจนการสืบค้นทาง Internet จาก Website ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis method) เป็นการวิเคราะห์การดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis method) เป็นการนำตัวแปรอิสระ (independent variable) ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อรายได้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (dependent variable) มาสร้างเป็นแบบจำลอง (model) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้วิธีทางเศรษฐมิติสร้างแบบจำลองในรูปสมการถดถอยพหุคูณ (multiple linear regression) มาเป็นเครื่องมือและทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ จากแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด Ordinary Least Squares (OLS) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป EVIEWS ในการประมวลผลทางสถิติ

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาปัจจัยกำหนดรายได้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขึ้นอยู่กับปริมาณสินเชื่อบริการของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เกษตรกรถูกรู้ค่าที่มีประวัติการชำระหนี้ได้ครบถ้วนถูกต้องตามกำหนดไม่มีหนี้ค้างชำระติดต่อกัน 4 ปี หนี้สงสัยจะสูญ และจำนวนเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาเป็นดังนี้

$$TR = a_0 + a_1LO + a_2MRR + a_3NPL + a_4FAFI$$

โดยที่

$$TR = \text{รายได้รวมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร}$$

(หน่วย: ล้านบาท)

- LO = ปริมาณสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
(หน่วย: ล้านบาท)
- MRR = อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เกษตรกรรูดค้ำของธนาคารเพื่อการเกษตรและ-
สหกรณ์การเกษตรที่มีประวัติการชำระหนี้ได้ครบถ้วนถูกต้อง
ตามกำหนด ไม่มีหนี้ค้างชำระติดต่อกัน 4 ปี (หน่วย: ร้อยละ)
- NPL = หนี้สงสัยจะสูญ (หน่วย: ล้านบาท)
- FAFI = จำนวนเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรรูดค้ำของธนาคารเพื่อ-
การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (หน่วย: ครัวเรือน)

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ปีบัญชี หมายถึง ปีทางบัญชีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ถึงสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม ของปีถัดไป

งบกำไรขาดทุน หมายถึง งบที่แสดงผลการดำเนินงานของกิจการในรอบ ระยะเวลาบัญชีที่กำหนดแต่จะต้องไม่เกิน 1 ปี เพื่อวัดผลการดำเนินงานของธุรกิจว่ามี รายได้และค่าใช้จ่ายในรอบระยะเวลานั้นเท่าใด และเมื่อนำรายได้หักด้วยค่าใช้จ่ายแล้ว จะเป็นกำไรสุทธิ (net income หรือ net profit) หรือขาดทุนสุทธิ (net loss)

กำไรสุทธิ คือ รายได้ส่วนที่มากกว่าค่าใช้จ่าย ถ้าค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้ส่วนที่ มากกว่าดังกล่าวจะเรียกว่า ขาดทุนสุทธิ

รายได้ หมายถึง การเพิ่มขึ้นของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ ในรอบระยะเวลาบัญชี ในรูปแบบกระแสเข้า หรือการเพิ่มค่าของสินทรัพย์ หรือการลดลงของหนี้สินซึ่งมีผลให้ ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ไม่รวมถึงเงินทุนที่ได้รับจากผู้ถือหุ้นของกิจการ

หนี้สูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่ได้ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว แต่ไม่ได้รับชำระ และได้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชี

หนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้ และถือเป็นค่าใช้จ่าย ของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เกษตรกรถูกลดค่ารายใหญ่ขึ้นดีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หมายถึง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เกษตรกรถูกลดค่าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่มีประวัติการชำระหนี้ได้ครบถ้วนถูกต้องตามกำหนด ไม่มีหนี้ค้างชำระติดต่อกัน 4 ปี

เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพในการทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การประมง การเลี้ยงไหมและสาวไหม การทำนาเกลือ การปลูกกล้วยไม้ หรือไม้ดอก การปลูกไม้สน การปลูกสวนป่า การเลี้ยงผึ้ง การเลี้ยงกุ้ง การเพาะเห็ดหรืออาชีพการเกษตรอื่นตามที่คณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กำหนดและให้หมายความรวมถึงเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรกรรม

สหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ที่ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกรและได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

กลุ่มเกษตรกร หมายถึง เกษตรกรซึ่งรวมกันเป็นกลุ่ม โดยมีกฎหมายรับรองให้เป็นนิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์ดำเนินการทางธุรกิจ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร

สินเชื่อการเกษตร (agricultural credit) หมายถึง การกู้ยืมของเกษตรกรเพื่อใช้ประกอบธุรกิจการเกษตร ได้แก่ ใช้เป็นเงินทุนสำหรับจัดหาสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน โรงเรือน เครื่องมือเครื่องจักร สัตว์ใช้แรง เป็นทุนในการดำเนินงาน เช่น ซื้อเมล็ดพันธุ์ ซื้อปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช ค่าจ้างแรงงาน อาหารสัตว์ และอื่น ๆ ที่ต้องใช้จ่ายกว่าจะขายผลผลิตได้ รวมทั้งการใช้เป็นทุนหรือดำเนินงานในการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาดังกล่าว สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนหรือดำเนินนโยบายการบริหารงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในฐานะที่เป็นธนาคารที่สนองนโยบายรัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุด และอาจเป็นประโยชน์สำหรับ

ธุรกิจการเงินอื่น ๆ รวมถึงผู้ที่สนใจและนักลงทุนเพื่อกำหนดนโยบาย การจัดการ และ
วางแผนการทำกำไรหรือการลงทุนในอนาคตต่อไป